

Krizový plán školy – ZŠ Na Chodovci

Nález alkoholu v prostorách školy

V případě, že pracovník školy nalezne v prostorách školy alkohol, postupuje takto:

- danou látku netestuje
- ihned uvědomí vedení školy
- nalezenou tekutinu uloží u vedení školy (pro možnost použití jako důkazu)
- zpracuje stručný záznam (na určený formulář)

Pokud pracovník školy zadrží alkohol u některého žáka, postupuje takto:

- danou látku netestuje
- o nález ihned uvědomí vedení školy
- sepiše záznam, který bude obsahovat i vyjádření žáka, který měl u sebe alkohol; zápis bude obsahovat datum, místo a čas nálezů a jméno žáka, u kterého byl nalezen (nebo který odevzdal) alkohol a také podpis tohoto žáka; v případě odmítnutí podpisu uvedeme tuto skutečnost do zápisu; při tvorbě zápisu je přítomen zástupce vedení školy; zápis uloží metodik prevence
- o nález alkoholu uvědomíme zákonného zástupce žáka; u opakovaného nálezů odbor sociální péče
- pokud máme podezření, že látka obsahuje i jiné příměsi než alkohol, předáme látku přivolanému lékaři

Konzumace alkoholu ve škole

- pokud je žák přistižen v době výuky či při školní akci při konzumaci alkoholu, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit a alkohol mu odebrat
- učitel posoudí momentální stav žáka
- pokud je žák ohrožen na zdraví či životě, přivolá lékařskou pomoc a poté sepiše záznam o události
- pokud nehrozí akutní nebezpečí, sepiše učitel se žákem záznam i s jeho vyjádřením a oznámí situaci vedení školy; záznam uloží metodik prevence
- pokud žák není schopen další výuky, je třeba oznámit vzniklou situaci zákonnému zástupci a vyzvat ho k vyzvednutí žáka ze školy; pokud je zákonný zástupce nedostupný, oznámí škola situaci odboru sociální péče a vyčká jeho pokynů (škola má právo vyžadovat pomoc tohoto odboru)
- zákonnému zástupci škola oznámí informaci o konzumaci alkoholu jeho dítětem i v případě, že je žák schopen další výuky
- při opakování této situace škola oznámí tuto skutečnost odboru sociální péče
- v případě zájmu rodičů škola nabídne odbornou pomoc a informuje o dalších možných postupech vedoucích k odstranění těchto nežádoucích jevů
- škola vyvodí z dané situace sankce dané školním řádem
- v případě podezření na intoxikaci škola provede test žáka na přítomnost alkoholu (pouze při prokázané informovanosti rodičů); dále pak postupuje dle předchozích bodů
- obdobný postup zvolí pedagog i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu (i nelze-li prokázat, že žák použil alkohol ve škole)

Užívání tabákových výrobků ve škole

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je kouření zakázáno – vyhlášky, školní řád. Pokud je žák přistižen v prostorách školy, v době školního vyučování či při akci pořádané školou při konzumaci tabákových výrobků, budeme postupovat takto:

- odebereme žákovi tabákový výrobek a zajistíme, aby v konzumaci nepokračoval
- sepíšeme zápis i s vyjádřením žáka a uložíme u metodika prevence;
- třídní učitel informuje zákonného zástupce
- v závažných případech, a pokud se daná situace opakuje, škola informuje odbor sociální péče (právo školy vyžadovat zde pomoc)
- postup platí i v případě vnějších prostor školy a blízkého okolí školy
- z konzumace tabákových výrobků je třeba vyvodit sankce dle školního řádu

Konzumace omamných a psychotropních látek ve škole (dále OPL)

Obecně platí zákaz výroby, distribuce a přechovávání těchto látek bez ohledu na věk žáka a prostředí, kde by k tomu docházelo. Školní stanovuje sankce za užití těchto látek ve škole či za příchod pod jejich vlivem. Zákaz platí i pro návod k užívání těchto látek. §187 a §188 trestního zákona hovoří, že trestného činu se dopouští i ten, kdo neoznámí zjištěnou skutečnost o OPL.

Postup při přistižení žáka při konzumaci, distribuci či při navádění k užívání OPL:

- návykovou látku žákovi odebereme a posoudíme, jaké hrozí nebezpečí
- v případě nutnosti voláme lékařskou službu první pomoci
- pokud akutní nebezpečí nehrozí, postupujeme podle školního řádu, sepíšeme záznam a vyrozumíme vedení školy
- podle potřeby škola vyzve zákonného zástupce k odvedení žáka ze školy
- pokud není dostupný zákonný zástupce, škola informuje odbor sociální péče
- zákonnému zástupci skutečnost oznámíme i tehdy, je-li žák schopen další výuky
- současně plníme oznamovací povinnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí, či policii ČR
- dle zájmu rodičů škola poskytne další odbornou pomoc či informuje o možnostech řešení
- škola vyvodí sankce dle školního řádu
- navádění jiných žáků k užívání OPL je také protiprávní jednání a bude postupováno obdobně
- při podezření na intoxikaci může škola provést test na přítomnost OPL (pouze pokud dříve seznámeni rodiče)
- podobný postup škola zvolí i při příchodu žáka pod vlivem OPL
- distribuce OPL je protiprávní jednání a může být klasifikována jako trestný čin
- přechovávání OPL je také protiprávní jednání
- pokud má škola důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci drog, musí o této skutečnosti informovat Policii ČR a u osoby mladší 15let i zákonného zástupce

Nález OPL ve škole

Pokud nalezneme v prostorách školy látku, kterou považujeme za psychotropní, postupujeme takto:

- látku netestujeme
- nález oznámíme vedení školy
- za přítomnosti dalšího pracovníka látku vložíme do obálky, napíšeme datum, čas a místo nálezu; obálku opatříme razítkem, podpisem a uschováme v trezoru školy
- o nález informujeme Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky

Pokud nalezneme přímo u nějakého žáka látku, kterou považujeme za omamnou nebo psychotropní, postupujeme takto:

- zabavenou látku netestujeme
- uvědomíme ihned vedení školy

- sepíšeme záznam o nálezu s vyjádřením žáka (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka)
 - záznam podepíše i žák, u kterého byly látka nalezena (nebo který ji odevzdal), pokud odmítne, uvedeme tuto skutečnost do zápisu; zápisu je přítomen zástupce vedení školy
 - vždy o nálezu budeme informovat Policii ČR, která provede identifikaci látky a informuje zákonného zástupce
 - pokud je látka nalezena u intoxikovaného žáka, přivoláme lékaře a předáme mu vzorek látky (nutné pro léčbu); další postup zajistí Policie ČR
- Pokud má škola podezření, že některý z žáků má OPL u sebe, budeme postupovat takto:
- situace spadá do kompetence policie
 - vyrozumíme Policii ČR, konzultujeme s ní a informujeme rodiče
 - žáka izolujeme od ostatních a máme ho pod dohledem do příjezdu Policie ČR
 - pracovníci školy nemají právo vykonávat osobní prohlídku žáka nebo prohlídku jeho věci

Žák se svěřil s užíváním návykových látek

- nikdy se nevyhýbáme rozhovoru; nabídneme radu, pomoc – citlivý přístup;
- neslibujeme, že o tom nikomu neřekneme (rozpor se zákonem – naší povinností jsou informace); zákonný zástupce musí být vždy informován
- rozhovor vedeme tak, abychom přesvědčili žáka k návštěvě odborného zařízení a aby souhlasil s informováním rodičů (můžeme být u toho, pokud si přeje)
- pomoc žákovi i rodičům při vyhledání relevantních služeb

Rodič hledá ve škole radu, jak řešit problémy s návykovými látkami u svého dítěte

- neodmítáme; respektujeme specifika každého případu
- poskytneme informace o dostupných službách
- doporučíme poradenství
- nabídneme společné kroky, kterými můžeme rodičům pomoci (informovanost o práci ve škole, konzultace se žákem, ...)

Škola zjistí, že v místě, kde sídlí, lze sehnat návykové látky

- škola nenese právní odpovědnost mimo své území
- má svou roli v určité komunitě, morální odpovědnost
- škola spolupracuje s místními organizacemi (Policie ČR, neziskové organizace ...)
- škola zajistí informovanost pracovníků
- škola zváží, zda informovat rodiče či žáky (rozhoduje vedení školy); jedná se o citlivou informaci

Šikana ve škole

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

Stádia šikany

První stádium: Zrod ostrakismu – jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod.

Druhé stádium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace – v zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a

objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra – vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tato skupina začne spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy – normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana – násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Řešení rizikového chování – šikany

- při podezření na šikanu je nutné rychlé předávání informací mezi vyučujícími (svědek + další kolega + třídní učitel)
- informace bude také ihned předána metodikovi prevence, který bude spolupracovat s vyučujícími a vytvoří rychlý následující postup (dle vyhodnocení závažnosti či dalších zjištěných skutečností informuje vedení školy)
- první proběhne výslech oběti (je nutné zajistit bezpečnost ohroženého žáka)
- výslechy svědků
- rozhovor s agresorem či agresory (postupujeme jednotlivě); provedeme stručný zápis;
- informování rodičů agresora formou jednání výchovné komise (zápis; sankce; společné závěry vedoucí k trvalému odstranění těchto jevů; nabídka pomoci rodičům při společném vedení žáka)
- při závažných opakovaných případech např. fyzického napadení žáka oznámit ihned vedení školy a volat policii
- pokud nedojde ke zlepšení chování agresora a rodiče nespolupracují, informujeme odbor sociální péče, který bude spolupracovat i s policií
- vždy vyvodíme sankce dle školního řádu; potřeba zhodnotit příčiny jednání žáků, zda se jedná o nahodilý či dlouhodobý jev
- učitelé ve všech bodech spolupracují s metodikem prevence

Záškoláctví

- způsob a dobu omlouvání stanoví školní řád a školský zákon
- o mimořádné uvolnění žádají rodiče předem (písemně třídního učitele, ten zajistí další postup)
- školní docházku eviduje třídní učitel, který také s výchovným poradcem a s ostatními vyučujícími zajišťuje prevenci záškoláctví (zpracování dokumentace o absenci, jednání s rodiči, analýza příčin a opatření, výchovná komise ...)

- omluva je platná pouze od zákonných zástupců; škola může v nezbytných případech vyžadovat potvrzení lékaře; lékař není povinen vystavovat samostatnou omluvenku, ale může potvrdit omluvenku od rodičů; lékař nemůže zpětně omlouvat dny před příchodem dítěte k lékaři;
- u problémových žáků lze omlouvání lékařem dohodnout ve spolupráci s odborem sociální péče;
- pokud má učitel přesvědčivé důkazy o záškoláctví, nemusí uznat omluvenku rodičů nebo ji eviduje jako „skryté záškoláctví“ a v případě jeho opakování škola může informovat odbor sociální péče nebo Policii ČR; všechny tyto skutečnosti vždy nejdříve projedná s rodiči a sepíše záznam; informuje výchovného poradce a metodika prevence
- rodinné důvody jako omluvenku budeme uznávat pouze jednou za pololetí (závažné události v rodině)
- každou neomluvenou hodinu projedná třídní učitel s rodiči a provede zápis (případně se jednání účastní další kolegové); neomluvenou absenci hlásí třídní učitel výchovnému poradci;
- při větším počtu neomluvených hodin se jednání účastní výchovný poradce či metodik prevence
- učitel zpětně nevypisuje hodiny k omlouvání
- při 10 a více neomluvených hodinách je povinností školy svolat výchovnou komisi + komise se účastní metodik prevence (výchovný poradce), zástupce vedení školy, třídní učitel, další vyučující dle potřeby, může být přizván i zástupce odboru sociální péče; zápis komise bude vyhotoven na speciálním formuláři školy
- při 25 a více neomluvených hodinách je škola povinna informovat odbor sociální péče (50 a více hodin – může jít o trestný čin rodičů); odbor dále spolupracuje s Policií ČR; v závažných případech škola sama podává trestní oznámení na rodiče pro zanedbávání školní docházky
- škola může informovat odbor sociální péče i dříve, pokud nastanou závažné skutečnosti a rodiče nespolupracují

Opakované pozdní příchody žáka na vyučování

(např. z důvodu zaspávání)

- budeme tolerovat jeden až dva pozdní příchody na výuku za pololetí z důvodu zaspávání
- u dalších pozdních příchodů budeme sčítat zameškané části hodin a počítat jako neomluvené
- při 2 a více opakovaných pozdních příchodech třídní učitel oznámí tuto skutečnost rodičům a dojedná postup nápravy; dále informuje o neomluvené absenci
- při dalších absencích tohoto typu bude s rodiči proveden zápis a budou vyvozeny sankce dle školního řádu (rodičům sděleny informace o dalším případném postupu)
- pokud ani toto opatření nezlepší žakovy příchody, bude škola informovat odbor sociální péče
- škola bude informovat odbor sociální péče i v případě, že rodič bude nadále omlouvat tyto absence buď jako zaspávání nebo jiné typy omluvenek; zde se jedná o skryté záškoláctví

Krádež ve škole

- prevence je uvedena ve školním řádu a upozorněním žáků a rodičů např. na nošení cenných věcí do školy
- věci, které nesouvisí s vyučováním, by žáci neměli nosit nebo postupovat podle pokynů vyučujících a předat do úschovy
- při nahlášení krádeže sepsat záznam

- vše nahlásit policii ČR nebo informovat zákonné zástupce a směřovat je na policii
- pokud známe pachatele, nahlásí se na odbor sociální péče (spolupracuje s policií)
- o škodě na školním majetku se musí provést záznam a snažit se najít viníka
- pokud známe viníka, má škola právo vymáhat náhradu na zákonném zástupci (i soudně)
- veškeré informace o odpovědnosti se uvedou ve školním řádu

Poruchy příjmu potravy

- mentální anorexie a bulimie představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením.
- důležitá je včasná intervence u rizikových jedinců
- předcházení šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon apod.
- učitel, který se všimne příznaků, informuje třídního učitele, školního metodika prevence a výchovného poradce
- třídní učitel, metodik prevence nebo výchovný poradce vhodným způsobem kontaktuje žáka a promluví si s ním na bezpečném a klidném místě
- třídní učitel informuje rodiče žáka – pozvání do školy, nabídnutí pomoci, doporučení poradenského zařízení
- třídní učitel, metodik prevence či výchovný poradce sepíše záznam z jednání s rodiči
- metodik prevence spolu s třídním učitelem a výchovným poradcem zajistí vhodný prevenční program pro kolektiv

Nekázeň

- pohovor mezi žákem a třídním učitelem, metodikem prevence nebo výchovným poradcem s cílem spolupráce a domluvy
- obeznámení rodičů s problémem prostřednictvím žákovské knížky
- v případě opakující se nekázně třídní učitel, metodik prevence a výchovný poradce uspořádá pohovor se žákem a zákonným zástupcem s cílem domluvy a pomoci zákonného zástupce
- po využití dostupných případů řešení problémového chování žáka s možností podpory zákonných zástupců se případ předá do kompetence další strany – odbor sociálně právní ochrany dětí apod.

Překračování školních pravidel

- individuální pohovor se žákem – dle závažnosti situaci bude řešit třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence nebo ředitel
- podle zjištěných informací spolupráce se zákonným zástupcem
- v případě opakovaného porušování školních pravidel doporučení a zprostředkování kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu rodičů kontaktování sociálního odboru a oddělení péče o dítě

Působení sekt

- sektou rozumíme náboženskou menšinu, která je společenskou většinou vnímána jako deviantní
- informovat žáky o problematice různých sekt
- důležité je rozpoznání a včasné zakročení

- třídní učitel, výchovný poradce nebo metodik prevence by měl provést se žákem osobní rozhovor, kde může zjistit o žákově přesvědčení více informací a problém lépe diagnostikovat
- konzultace s rodiči a zjištění, jak se k danému problému staví rodina žáka
- pokud rodina projeví zájem o spolupráci, je vhodné doporučit konzultaci ve středisku, které se zabývá prevencí v oblasti sekt
- v případě, že rodiče jsou k závislosti svého dítěte na sektě lhostejní, měl by se sám pedagog obrátit na středisko prevence působení náboženských sekt a požádat o odbornou radu
- v případě, kdy v sektě není jen žák, ale celá rodina, nemá pedagog často možnost problém vyřešit. Zde je dobrá konzultace pedagoga s vhodným střediskem.

Rizikové sporty a chování v dopravě

- lze je charakterizovat jako záměrné vystavování zdravotnímu riziku nebo přímému ohrožení života v rámci sportovních aktivit nebo v dopravě.
- z pohledu prevence ve školách je nejvýznamnější zapojení do vzdělávacích akcí, návštěvy besed, použití multimediálních pomůcek, praktický nácvik
- posílení monitoringu rodiny
- spolupráce s rodinou – poskytování informací na rodičovských schůzkách, individuální konzultace s rodiči
- pozorování rizikového chování a rizikových faktorů u žáků
- pokud má pedagog podezření, popř. zkušenost s výrazně rizikovým chováním žáka, měl by konzultovat nápadnosti v chování žáka s výchovným poradcem ve škole nebo se obrátit na příslušnou pedagogicko-psychologickou poradnu s žádostí o konzultaci

První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem

Jak jednat s lidmi, kteří jsou pod vlivem alkoholu nebo drog.

Návykové látky, zejména pervitin a halucinogeny (tripy), zvyšují riziko agresivního jednání. Je třeba zachovávat následující pravidla:

- logické argumenty a slovní obsah nemívají u intoxikovaných valný význam, při otravě návykovými látkami a alkoholem nelze příliš spoléhat na komunikaci s poškozeným
- intoxikovaní zejména drogami často prudce reagují na neverbální komunikaci; je vhodné pokud možno vyhnout se prudkým pohybům, mluvit klidně, tišeji, pomaleji a v hlubší hlasové poloze
- odklad přivolání lékařské pomoci může člověka vážně ohrozit na zdraví nebo životě; důvodem k okamžitému odbornému zákroku je i pouhé podezření z otravy.

První pomoc při otravě návykovými látkami

Zajistěte dostatek čerstvého vzduchu, nepodávejte alkohol, černou kávu ani mléko. Maximální dostatek čerstvého vzduchu je třeba zajistit zejména, když k otravě došlo vdechováním škodlivých látek. Pokud možno je třeba opatřit informace o látce (nebo látku), která byla požitá. Informace (látku) předejte přivolanému lékaři. Usnadní to další léčbu, u řady látek jsou známy účinné protijedy.

Důležité je odlišit, jakou cestou došlo k intoxikaci, a odlišit, zda je intoxikovaný při vědomí nebo v bezvědomí.

Při vědomí – k otravě došlo ústy

- podat větší množství vody (případně s živočišným uhlím, je-li po ruce)
- vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení
- zabránit prochlazení
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- pokud možno opatřit informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři

Při vědomí – k otravě došlo nitrožilní cestou nebo vdechnutím

- zajistit maximálně možný dostatek čerstvého vzduchu
 - zabránit prochlazení
 - zajistit nepřetržitý dohled
 - ošetřit případná zranění
 - opatřit informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři
- Zvracení nemá smysl vyvolávat, látka neprošla zažívacím ústrojím.

Při bezvědomí

Nikdy nepodávat nic ústy! Nesnažit se vyvolávat zvracení!

- položit postiženého do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- sledovat dýchání – při zástavě dechu uvolnit dýchací cesty (záklonem hlavy a odstraněním zvratků nebo cizího tělesa tím, že sáhnete do úst a vyčistíte je) a zahájit dýchání z úst do úst
- zabránit prochlazení
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři

KONTAKTY:

Odbor sociální a oddělení sociálně-právní ochrany dětí:

- vedoucí OSOC: Bc. Petra Opočenská – petra.opocenska@praha4.cz, 261 192 391
- vedoucí OSPOD: DiS. Irena Štiková – irena.stikova@praha4.cz, 261 192 336
- referent: Mgr. Linda Danielová – linda.danielova@praha4.cz, 261 192 495
- referent: Mgr. Zdeňka Prágrová – zdenka.pragrova@praha4.cz, 261 192 461

Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4:

- PaedDr. Lenka Marušková – lmaruskova@ppppraha.cz, 267 997 015
- Mgr. Andrea Růžičková – aruzickova@ppppraha.cz

V Praze dne 13. září 2024

Zpracovala: Mgr. Petra Hroníková